

Tri dni v Zagrebu.

Spisal Dr. Ž.

(Dalje.)

Vhod v notranje sobe, kjer je izložba, je veličasten; lepe kamnitne stopnice peljejo od zunaj od dveh strani v prvo nadstropje, kjer vratar v narodni obleki hranuje gostom palice, dežnike, solčnike itd. Koj pri tléh (parterre) so bile razstavljene mnogovrstne, ognja varne blagajnice, potem proizvodi iz železa, bronca itd., mnogovrstna lesnina, kakor sodje, stoli, klopi itd.; najbolj so me zanimivali velikanski krožniki hrastovih in bukovih debel, večidel iz varaždinske okolice in Slavonije; hrastovo deblo, sedem čevljev v premerniku debelo, pa je navladalo vse. — V prvem nadstropji so bile razpostavljene žita, orjaške buče, kumare, čebula, velikanske koruzine betvi v kadeh, repica ali ogerščica, fižol, bob, grah in še mnogo drugih poljskih pridelkov. Dalje je bila tu viditi moka iz zagrebskih in karlovških umetnih mlinov. Druga soba je bila natlačena z usnjem, sila dolgimi platni suhe slanine, okusno ko sneg belo zasko, suhimi svinskimi plečeti itd.; celó majhen osušen prešiček je bil prav krasno okinčan in z dišečimi zelišči natlačen tu viditi. V tem nadstropji bila je tudi velika dvorana napolnjena s samim vinom od najzlahnejše kapljice do navadnega pridelka, jako okusno v buteljah izloženim, z ličnimi mnogobrojnimi napisi (etiketi) ozaljšanih. Več ko 100 različnih vrst vina, od belega ko voda, noter do črnine, enake nočni tmini, je bilo tu tako izvrstno lepo razpostavljenih, da so razveseljevale srce ne samo vsakemu obrajtaru vinske kapljice, temuč tudi nježni spol, stopivši v to dvorano, je svoje veselje z mnogimi „ah“ in „oh“ očitno naznanjal, kajti pogled je bil v resnici krasen. — V drugem nadstropji bile so izložene dekliške in fantovske šolske dela, kakor krasopisje, risarije, računske, jezikoslovne in druge naloge lično v navadnih malih knjižicah napisane; potem vse šolske knjige in drugi šolski pomočki, kakor zemljovidi, elektriške mašine, globusi itd. Zvonec nosila je v tem nadstropji dvorana z dekliškimi deli hrvatskih šol in zavodov, privatnih in duhovnih. Krasne, oko omamljajoče stovrstne vezene dela vseh barv in baž so bile tu izložene. Med jako lepimi vezanimi robci je bil eden, čegar cena je bila 80 for., drugi je stal 50 for. in mnogo drugih manj dragih, vendar izvrstno okinčanih robcev, srajc, ošpeteljnov itd.; cerkvene oblačila so bile tudi izložene, nekatere z jako bogatimi vezerijami okrašene. — Stene te jako zanimive dvorane bile so obložene z mnogovrstnimi peresnimi slikarijami. Dalje so bile v tem nadstropji razpostavljene narodne, vrlo z motozi obšite seljaške obleke obojega spôla, lične krojaške, jermenarske in čevljarske dela; bil je tu posebno zanimiv neki seljašk kožuh z umetno na hrbtu všitim grbom trojedine kraljevine. — Ena dvorana tega nadstropja hranila je ameriške šivalnice, potem krasne velikanske slike, med katerimi ste se Jelačićeva in Havlikova, po životu posnete podobni, posebno odlikovale. Tudi neka Venus je po svoji krasni naslikani podobi občno pozornost na-se vlekla. Tu je bila tudi črtica, predstavljajoča prisego junaka Zrinita in njegovih pajdašev v Sziget, po Turku obleganem, krasno na svili vezena, jako zanimiva. Mene pa je mikala najbolj mala pa izvrstna slika prvega Jugoslavana, milostljivega vladika Strossmajer-a, — in neka ura, ktera je igrala „Naprej zastava slave“, „Mila lunica“ in neko hrvatsko narodno pesem. V tem nadstropji je bila še ena soba napolnjena s samimi malimi rezarijami, katerih ne smemo po svoji koristi soditi, ampak le po velikem trudu, ktere take delca delajočemu prizadevajo, predno jih dogotovi. Zanimivo je bilo

viditi tu nekega tkavca pri svojem stolu v delu; vse v mali steklinici napravljeno in z zamaškom zatvorjeno; zamašek pa je imel vrh tega še zagojzdo. Ne vem, ali bi se tu bolj človeški potrpežljivosti ali zmišljivosti čudil! Dalje neka precej dolga lesena veriga iz enega kosa rezana, trg Jelačića bana iz samih las narejen, več morskih ladij z vso pripravo itd. — Sedaj je treba po velikih prostornih stopnicah v tretje in zadnje nadstropje se podati. Tukaj so posebno v narodno gospodarstvo spadajoči surovi pridelki razstavljani bili, kakor, na priliko, mnogovrstno predivo, volna, svila, žima itd., potem različne pletkarije in tkanine, platno, prti, zagrinjala, in še mnogo mnogo drugih, na videz malo vrednih, v resnici pa na blagor narodu jako koristnih izdelkov. — Dalje korakaje pridem v sobo polno stoječih, visečih in žepnih ur; tudi lepa stolpna ura je bila tu razstavljena. Koj zraven bila je orožnica: soba z mnogovrstnimi puškami, samokresi, hangžari, bodalci, sabljami itd.; nekteri deli te zbirke so imeli umetalno vložene koščene in kovinine koščeke. V tem nadstropji bila je tudi ena soba namenjena steklarskim proizvodom, druga lončarskim, še druga kovinam deloma vlitim, deloma surovim, jako važnim za rudarijo trojedine kraljevine, kajti kažejo nam cvetoči njeni stan. Sedaj stopimo v dvorano napolnjeno z mnogoterim pohištvom. Med njim je bilo najbolj zanimivo 13 stolov gotičinega sklada, vezenih od domorodnih varaždinskih gospá in posvečenih svetovalni dvorani jugoslovenske akademije. Še ena soba dala je svoj prostor bukvovezom in svetlopicem ali fotografom, da so svoje dela izložili in po njih občinstvu kazali, da niso niti zaostali niti smejo se sramovati svojih del; posebno bukvovezi so se dobro izkazali po oni izloženi chatouli (škrinjici) ozaljšani s prizori iz Maksimirovega perivoja in habsburškim gradom v Švajci. — Vse bukvovezne in tiskarne dela pa prekosuje ona prekrasna knjiga, ktera obsega popis vsega, kar se tiče prve te izložbe trojedine kraljevine, in ktera bode na veke prava povestničina knjiga tej izložbi.

Sedaj sem z izložbo pri kraji. Mogoče je, da izpustil sem kako sobo; al po ogledovanji tolikih različnih reči sem bil vès omoten, in na duhu in telesu tako truden, da nisem bil v stanu še dalje ta dan v kako novo sobo pogledati, kajti štiri debele ure sem koračil po velikanskih mostovžih, sobah in dvorana tega orjaškega poslopja. (Dal. prih.)

Dopisi.

Iz doljnega Štajarja 2. okt. Ž. (Še en glas o realki ptujski.) Jasno je kot beli dan, da so sihdob realne šole sila potrebne in prekoristne; brez njih peša obrtnost in kmetijstvo, po takem pa občni blagor dežele. Naš deželni odbor spoznava to predobro, in verna skrb mu veva brž brž tudi na slovenskem Štajarji osnovati višo realko, kakoršno ima nemški v glavnem mestu. Iz te rodoljubne skrbi se slobodno sklepa, da bi realko gotovo rad v mesto spravil, kjer bi najkoristnejša in najprimernejša bila, največ sadú rodila in se veselo razcvetala v blagor deželi. Nikakor bi mu ne bilo po volji, da bi tako draga naprava premalo sadú rodila in hirala, ako bi se v naglici ali nepremišljeno v nepravi kraj namestila. Pomota v kraji bi bila prevelika, nedomestljiva nesreča za Slovence; to vsak rodoljub pregloboko čuti. Zategadel so previdni izvedenci na podlogi resničnih, djanskih razmer in okolinosti po „Novicah“ in tudi v graških novinah dokazali, da za višo realko na slovenskem Štajarji s početka namenjeni Maribor je vendar le najmanj primerno mesto. — Na prvi pogled se sicer zdi kaj ugodno,

ker je največe in menda najbogatejše mesto slovensko. Druga, čisto druga pa se pokaže, ako se nje razmere na tanko pregledujejo. Samo po sebi je sicer najbolj ljudnato; al njegove okolice so najmanj obljudene, ker bližnje pohorske in slemenske razširne gore večidel le hoste pokrivajo. Zraven še je Maribor najdalje v stran od najbolj obljudenih slovenskih krajev, kar je za občno korist prva huda napaka; kajti marsikterim in mnogim bi bilo v Maribor predaleč, predrago, in tedaj nemo-goče v šolo.

Druga spodtika pri Mariboru je pa ta, da bi mesto za dve srednji šoli, za popolno gimnazijo in re-alko, še vendar le pretesno bilo gledé stanišč in pod-pore. Že sedaj se mora tam mladež v nepristojne nezdrave kote pomikati, in pogreša zadostne podpore; — kako še le bi mesto na dve strani to zmoglo?

Tretja opačnost neogibljiva, neprezirljiva in omiki jako zoperna bi izvirala od dvojnih učencev v tako malem mestu. Kdor pozná vročo ponosno mladež, bo priznaval, da se gimnazisti in realčani ne bi bogali v tako tesnem okresu, posebno v naših zburkanih časih ne. Po več mestih kažejo večletne skušnje, da niti ni varno niti pridno oboje na istem stanišču imeti; zato se od leta do leta skrbneje drugi od drugih ločijo. Gimnazisti imajo namreč na dan poprek le 4 ure poduk, realčani pa 6, toraj tudi domá dosti več opravka. Prvi že hočejo po hitreje dognanih nalogah burke uganjati, dokler še drugi ne utegnejo, in precej je kres in kavs, iz posamnega razpora pa, kar že mladenči po soseskah kažejo, se le prerad vnema občen, težko zadušljiv spor, ki nikoli in nikakor ni ugoden napredku, sreči in duhu. Po pravilih umne odgaje pa se mora tako tleče netilo na vso moč odvracati, da iz malega netila ne izraste velik požar.

To je troje dovolj važnih spodtik, da Maribor ni mesto za višo realko, če prav bi delavnic ali fabrik v sebi in okoli sebe imel; ker pa jih skoro nič nima, mu gré viša realka tèm manj. V tem obziru bi šlo prvenstvo mestu Celju, ktero je tudi bolj v sredini Slovencev. Al gori omenjena druga in tretja spod-tika zadeva Celje ravno tako hudo kakor Maribor, in zapira viši realki vhod v zidovje njegovo.

Vseh teh over pa ni v mestu Ptuj, ktero tudi druge ugodne okolinosti, obziri na ravnopravnost in ustavno zadostitev za prejšnje krivice milo priporočajo za višo realko.

Nikdo ne bo tajil, 1. da je tudi Ptuj dovolj pro-storen za višo realko, in ker nima nikake druge srednje šole, se ni treba bojati preškodljivega kavsa med dvojnimi učenci; 2. Ptujčani so po svoji vinoreji in vin-skem tržtvu precej premožni in kaj milosrčni, da se šolska mladež gotovo more zanašati obile podpore; zgor-niki jih pogostoma pohajajo zavoljo žlahnejega vinca, glavne robe slovenskega tržtva; 4. Ptuj je v sredi naj-bolj obljudenih krajev, kateri mu bodo tem več učencev v višo realko pošiljali, ker ni gimnazije blizo. Tudi so-sednim Hrvatom bi ptujška realka bila najbližja; to bi njeni razcvet veselo množilo; 5. uku in modricam je le mila tišina ljuba, ne pa nemir in raztresenost, ki sta tem večja, čem večje je mesto. — Pa tudi učiteljem bo Ptuj najbolj prijazno. Možje, kateri so edini pestovavci in sejavci prekoristnih vednosti v mestu, srčno zaželj-jeni, bodo visoko čislani in povsod ljubeznjivo spre-jeti; tudi je gotovo, da bo Ptuj za svojo edino višo učilnico, za svoj kinč in blagosti vir, raje in hitreje vse učne sredstva poskrbelo, kakor ktero drugo mesto, kjer je podpore na dve ali več strani treba.

Čas je tedaj in prav, da se Ptuj dā, kar mu po naravi gré, pa tudi po ravnopravnosti.

Samovolja ne sme in ne more nikoli naravi in

pravici kljubovati brez velike škode in zgube. Naravno zavetje in modrost ste nekđaj Benedke oživile in boga-tile; surova sila jih je zatrla in obožala. Taka je s Ptujem. Ugodno lego Ptuj so že Rimljani, prebistri zvedenci v tej reči, koj spoznali; oni so tje svoje čete in urade dajali, in mesto se je veselo širilo in bogatilo na vse strani. Al pozneja divja sila je skoro pokon-čala, kar je modrost stvarila, in ni bilo več milostive previdne roke, da bi krivico popravila. Še le preblaga cesarica M. Terezija mu hoče k hitreji okrepi barem z zavodom invalidov nekoliko pripomoči, kateri pa mu sihdob spet splava. Vsako mesto je in bo, kar se iz njega storí. Za mesta so zavodi, naprave, učilnice itd. to, kar je kvas za testo; najboljše ne kipí in ne na-rašča brez dovolj kvasa. V mali Maribor se je dala glavna šola, gimnazija, kresija, rana železnica, zavod kadetov, škofija itd., čeravno bi po naravnih in bistvenih razmerah vse to skoro v Ptuj bolj kazalo — in Ma-ribor se narašča — okolica se mu lepotí. Tako so kmetje (da močni upljiv tega samo po eni strani raz-ložimo), kateri so sine v mariborski glavni šoli ali v gimnazii imeli, raje ko v Ptuj po 2, 3 do 4 ure dalje v Maribor na senjem peljali, da so večkrat po sinih pozvedli; to pa je mariborski tržni dan sila povzdig-nilo, ptujškega, poprej večega, pa skoro uničilo; priče tega še živijo. Podobnega upljiva so drugi zavodi.

Mi se veselimo rasti in blagosti Maribora našega, po pravici pa tudi želimo, da naj se Ptuj, našemu tretjemu mestu, saj viša realka dá, ktera mu gré po naravni legi in po ravnopravnosti, ker je za-njo najpri-stojnejše mesto, v najbolj obljudenih in najbolj obda-čenih krajih, kateri predolgo zanemarjeni so gotovo vredni in sila potrebni bližnje više učilnice v razcvet omike in blagosti svoje. Očividno je, da sama nižja ne pomore. Ptuj višo realko odreči, bi bila nova ne-sreča za mesto in premnoge prebivavce okolne iz gori rečenih vzrokov in drugod navedenih dokazov. Zate-gadel se trdno nadjamo, da bo deželni za občni blagor domovine uneti odbor po tanjem pretresu vseh razmer tudi Ptuj pravíčen.

Slatina na Staj. 5. okt. G. Š. — Bodi znano vrlim bravcem „Novic“, da, nova farna cerkev sv. Križa na Slatini, ktera je v novogotíškem sloku postavljena, je res prava bazilika, bode žegnansko nedeljo, kakor je že obečano, svoj blagoslov ali konsekracijo po mi-lostljivem mariborskem škofu Jakobu Maksimiljanu prejela. — Gledé izvanskih dobrotnikov so nam bili Njih Veličanstvo cesar deset sto, presvitli cesarjev oče dvesto, in presvitli stric Ferdinand pet sto podarili. Ne smemo pa tudi zamolčati dobrotljivih slatinskih gostov, ki so nas tudi tri leta sèm s svojimi doneski podpirali, zmed katerih gré največa hvala žlahni vdovi Evfrozini Valentinovi, ki je za naš romantični kraj vsa vneta in nam dvesto v akcijah blagovolila iz Budima poslati. — Vsa hvala pa tudi vrlim farmanom starim in mladim, in tukajšnji duhovščini. In tako:

„Z milim Bogom vse se može,
Kad se srca bratski slože.“

Od sv. Križa pri Slatini 9. okt. J. Ž. — V ne-deljo 16. dan t. m. bomo imeli slovesno blagoslovljenje naše nove cerkve; delajo se že velike priprave; samo orgelj še ni, ki nam jih je gosp. Dev obljubil že do velikega Šmarna, pa jih še do danes nimamo. — Vino bo letos čviček; tudi pšenica je slaba; s koruzo pa smo zadovoljni; krompir že gnije; ajdo je mraz popalil; jabelk in hrušek je srednja mera. — Novi župani so že izvoljeni, pa veliko je takih, ki še pisati ne znajo. Kako bojo županili, sam Bog vé. — Novi naš župan bo imel s zlo zanemarjeno cesto slatenske srenje od sv. Križa do sv. Trojice dosti dela; tako slaba je, da

ni za vožnjo; ako na Slatini zdaj kdo umrje, skoro da bi ga morali z „luftbalonom“ na britof poslati.

V Šenčurji na Pesku na Korošk. 8. okt. ☿ — Letina letošnja je precej dobra razun krajev, kjer je, kakor pri nas, prevelika mokrota, ali pa drugod, kjer je toča ali druga nesreča bila; al kaj, ko žito zdaj nima skoraj nobene cene, davki in druge potrebe pa so sila veliki. Na celovškem trgu je vsaki teden mnogo blagá, bodisi žita ali družih reči, al kupčije je malo. Tako na pr. se ceni birgelj rži po 3 gold., ajde še po 2 ne, ovsa je menda po goldinarji dosti, pšenice po 4 gld. itd.; judje iz vseh krajev vsega privražajo na kupe. Za male kmetovavce je tedaj v tacih okoliščinah na vsaki način slabo; večim se ne godi ravno tolika sila, ker jim zmiraj kaj ostaja, in so zanaprej vedno s čim prevideni. V velikih stiskah so pa tudi obrtnijstva, zlasti železarije, o katerih se je že dosti bralo; zato ni čuda, da je zadovoljnosti s sedanjimi časi čedalje manj. Le na Dunaji še menda mislijo, da je vsega povsod dosti in da ljudje živé kakor v raji; odtod izvira menda tudi tista prislovica: „mi lahko čakamo!“ Vemo sicer, da vreme in ž njim létino le oni Gospod nad nami dela, kateri „piše véliko pratiko“; al še je družih faktorjev več v vsaki državi, kateri imajo mogočen upljiv do blagostanja državljanov. V mnogonárodni državi, kakor je Avstrija, je dežela z deželo zvezana kakor klep s klepom na verižici; zato je zadnji čas, da se poravnajo notranje razmere vseh avstrijskih dežel in da zadovoljnost nadvlada vse narode. Živa živa potreba je tedaj tudi, da si državno svetovavstvo pridobi več zaupanja, kakor si ga je dozdaj pridobilo, ker ljudstvo ne vidi še sadú prav djanske izpeljave ustavnega življenja; naj ne misli, da se še dalje lahko čaka! Kakor v večem se pa tudi v manjšem, namreč v srenjah, kaže neka mrtvičnost; zdi se ljudém, da je vse to neka zunanja obleka, brez kosti in mesá. Zato se pogostoma slišijo besede: meni ni nič mar za srenjo. To ni pravo; kajti odtod izvira žalibog! zmiraj večja mlačnost za javno življenje in občekoristno delovanje, brez kterege pa nikdar ni pravega duševnega in materijalnega napredka. Da povzamem zopet poljske pridelke naše, naj povem dalje, da zavolj prevelike mokrote in družih uim je v tukajšnji okolici vse bolj slabo obrodilo. Največ je bilo še rži, ki je tukaj zares veliko sejejo, detelje in sená, kjer jih ni voda pobrala. Pšenice se malo seje. Krompirja, prosá, repe, zelja (korenja ni nič viditi) in tudi ajde bo malo. Sadja je pa celó malo bilo, pa vsaj tudi ni čuda, ker vrtov nič ne gleštajo. Zatoraj pa tudi Kranjci dobro svoje češplje prodajajo; viditi je bilo unidan na šentvidskem sejmu (in tudi v Celovcu) veliko češpelj in še precej dober kup. Ozimina je že zeló posejana, in tudi ajda je požeta. Nekteri so jo že tudi omlatili, ker se na njivi hitro posuši. Memogredé opomnimo, da je tukaj menj trudnega delovanja od drugod, ker skoraj nič ne plevejo in nič kozolcev nimajo. Pa tudi, kar se oranja tiče, se nam tukajšnje bolj dopada, ker potem raste vse ravno in ne tako, kakor bi se na brazde oralo. Mokrota pa se s tem v okom pride, da nekaj grabnov po njivah, kjer je treba, izpeljejo. Tudi smo že zapazili nekaj novih iznajdeb, ki se sèm ter tjè rabijo; al vendar moramo jo tudi reči, da je pri tako velicah kmetijah, kakor so tukaj, še malo malo poznati tistega umnega kmetovanja, kakor ga uči naš nepozabljivi Vrtovec v svoji „kmetijski kemii.“ Al ni čuda, ker zemljišča večidel najemniki ali oskrbniki obdelujejo, ki le bolj na hitri dobiček gledajo, gospodarji pa so menda že zadovoljni, da dobé gotovo in najhitreje najemnino. Al sčasoma bo moglo tudi to drugače biti, da se bo izhajalo v tako neugodnih časih, in pri toliko različni konkurencii. — Nekoliko dni sèm je skoraj vsak dan

na debelo slane in oster mraz, kakor pozimi; zeló že tudi po snegu smrdí. Obeta se nam huda zima, pa kdo to vé? — H koncu še nekaj mičnega. V Celovcu se je osnovalo neko društvo, ki se imenuje „Eulendorst.“ Kaj je prav za prav ta „Eulendorst“, ne vemo še natančno; al čudno je to, da se je imé dalo po — ponočni ptici, ker nas vendar sicer učé: „Delajte, dokler je den!“ — Šole so se že pričele; slišati je, da se je še precej učencev oglasilo. Da bi saj šole zanaprej dostojno spolnovale svoj namen, ki ga imajo v sedanjem času; potem ne obupamo še nad prihodnostjo. Bog daj!

Iz Notranjskega 5. okt. — Naj povem „Novicam“ veselo novico, da iz pisarnic c. k. okrajne gosposke v Postojni na slovenske vloge tudi odloke v slovenskem jeziku izhajajo. Kaj je mar to kako čudo — bode zavrnil me kak rodoljuben bravec — da gosposke v ustavni državi, kakor je Avstrija zdaj, spolnujejo svojo dolžnost zagotovljene nam ravnopravnosti? Na to odgovorim le to, da res bi ne smelo to nikakoršno čudo biti, al vendar je ravno v Postojni tako bilo, da prejšnji čas se ne črkice ni pisalo v domačem jeziku. Zdaj je druga. Vidil sem te dni več pisem različnega zapopadka, podanih postojnski gosposki v domačem jeziku, in rešenih v istem jeziku in tako lepi gladki slovenščini, kakor da bi se bilo v tej kancelii že od nekdanj po naše uredovalo. Postojnčanje imajo zdaj predstojnika, kateri povsod umno in pravično ravná, tudi narodu njegovih pravic ne krati in v tistem jeziku mu odgovarja, v katerem je v pisarnico prišlo pismo. Slava takim uradnikom! Pravaljub.

Iz Bistrice na Notranjskem. (Vabilo.) V nedeljo 16. t. m. bo v naši čitavnici ob 6. uri zvečer véliki zbor, da se voli za trdno odbor in se pogovori in sklene o drugih čitavničinih zadevah. Vabijo se k temu zboru vsi častiti udje. Začasni odbor.

Iz Podrage na Ipavskem 8. okt. A. Ž. — Že davno ne pomnimo, da bi bila pri nas tako kasno bendima bila kakor letos; vendar ker je grozdje dozorelo, se nadjamo dobrega „Ipavca.“ Kolikor je pri nas gorkeje memo Dolenskega, za toliko bode naša kapljica bolja. Zato le pridite vinokupci, dobili bote dobro vino cenó, ker nam denarja manjka, kakor povsod, in vinorejci ne bojo napenjali vinske cene previsoko. Kar se tiče poljskega pridelka, smo mi Podražanje, hvala Bogú, dovelj koruze in sirka pridelali; dasiravno je bila to poletje vélika moča; tudi repa lepo kaže.

Iz Žužemberga 5. okt. M. K. — Ljube „Novice“! Skoraj bo že tri leta, ko sem vam pisal o sviloreji, h kateri ste me ve spodbudile, da sem se je prijel. Hvala lepa vam za poduk! Izredil sem iz semena blizo tisoč murv, ki so že prav lepe, in tudi nekoliko drugih sadnih drevesec imam. Naj bi vse te drevesca kadaj vžitek dajale družbi, o kateri naj nekoliko besed spregovorim. Zbrali smo se fantje na večer kresnega dne, da si napravimo veselico pod milim nebom. V sredi trga smo postavili visok maj, kterege vrh so kaj krasno z mnogimi zastavami in cvetlicami ozaljšale dekleta; lipa pa, ki se na trgu kviško sprostira, služila je, z gabrijem ograjena in lično osvetljena, za sobo družbi veseli, katero so s svojo nazočnostjo poslavlili mnogi častiti gospodje; nad vhodom pod lipo se je odlikoval sledeči napis: „Pod lipo domačo je sloga duha — Slovencev palače ne zruši temà.“ Izpod lipe pa so se odmevale navdušene napitnice, se glasile pesmi z godbo in razni pogovori vesele družbe, med kterimi je bil poglaviti govor fantovski ta, da bi se ustanovila družba, v kateri bi se podučevali mladenči v vseh potrebnih rečéh iz bukev in časnikov, in se tako pospešila sadjoreja, murboreja, bčelarstvo, živinoreja in družega več; zraven tega pa bi se tudi včasih spodobno razveseljevali.

Taka družbica bi bila prava učilnica domačim. Že smo preskrbeli eno sobo, tudi „Novice“, „Danico“ in več družih bukev smo že vkup dobili. Le dovoljenja nam je še treba poiskati; po katerem poti pa, povedite nam drage „Novice.“ *)

Iz Ljubljane. Glavni odbor kmetijske družbe je sklenil, da vsakoletni navadni zbor njen bode 23. dne prihodnjega meseca novembra. Podružnice prejmo te dni vabila, da pripravijo, cesar želé, da pride v zbor: naznanila kakoršnih posebnih skušinj ali družih nasvetov in predlogov, — da priporočijo izvrstne sadjo- in murborejce za obdarovanje s svetinjami, — da naznanijo nove ude itd. O vseh teh zadevah naj se tedaj vsak v 2 ali 3 tednih obrne do gosp. predstojnika svoje podružnice.

— Po sklepu c. k. državnega ministerstva pridejo na višo realko sledeči novi učitelji: g. Jož. Winter, bivši realkini učitelj v Celovcu, g. Jan. Dričal, bivši gimnaz. učitelj v Vinkovcah, g. Eberhard Fugger, kandidat učništva in pa g. Filip Fröhlich, malar.

— Preteklo saboto, 8. t. m., je bila v križanski cerkvi slovesna črna maša po ranjcem A. Bitterman-u; služili so jo preč. general-vikar g. Anton Kos; obilo prijatlov in spoštovavcev njegovih, katerim ni bilo mogoče vdeležiti se pri njegovem pogrebu, je bilo pričujočih pri sv. opravilu.

— 9. oktobra je bil novoizvoljeni kanonik „ad baculum“ obče spoštovani g. prof. Jan. Poklukar v stolni cerkvi v mesten.

— Prihodnji pondeljek (17.) naš preč. stolni dekan dr. Jan. Pogačar odrine iz Ljubljane na potovanje v Rim.

— V četrtek zvečer je odrinil drugi del c. k. domačega polka (regimenta) v Pulj, v petek zjutraj pa je prišel na mesto njegovo v Ljubljano c. k. polk nadvojvoda Ludevika, to je tisti regiment, ki je pred 60 leti zadnjikrat v Ljubljani bival.

— Mehikanci si celó nobene svoje bolnišnice ne napravijo v Ljubljani! To je konec one pravde: ali pride bolnišnica mehikanska v redut ali ne. Stroški so jim bili preveliki za lastne bolnišnice, in zato si bojo pomogli v več mestih poleg železnic s ces. vojaškimi bolnišnicami. — 15. dne prihodnjega mesca odrine 2500 teh vojakov čez morje v Mehiko; ostali grejo pozneje. Ljubljana ne bo tako živa več, kadar odidejo, pa bo tudi manj denarna; pravijo, da 2000 gld. dohaja deželi po Mehikancih vsaki dan; spet drugi pa bojo veseli, ker pravijo, da dragino delajo; tako nikoli ni vsem vse všeč. V vsem skupaj šteje mehikansko krdelo do zdaj 4200 mož. Oficirjem se je sporočilo, naj se oskrbijo posebno s škornjicami in perilom, ker vse to je v Mehiki sila drago ali se še celó ne dobí ne; za par škornjic se ondi mora plačati 40 gold., za pranje ene srajce 1 gold.; pa naj oficirji tudi prigovarjajo čevljarjem in pericam, da grejo v Mehiko.

— „Laib. Ztg.“ je uni teden svojim bravcem povedala, da je gosp. L. Leskovec odstopil od vredništva nemškega časnika „Triglava“ bojè zato, ker bi se dva nemška časnika ne mogla vzdržati. Mi preteklo sredo o tem nismo še nič omenili, ker vzroka, zakaj da je odstopil gosp. Leskovec, ki je zatega voljo že v Ljubljano došel, še vedili nismo. Zdaj ga vemo in moremo reči, da vse kaj družega, kakor to, kar je „Laib.“

rekla, je vzrok odstopa njegovega. Deležniki nameravanega nemškega časnika so osnovali natanjčni program, po katerem naj se ravna vredništvo, in kterege glavna točka je to, da „Triglav“ nima biti „velik“ političen časnik, ampak ima najbolj le obravnavati duševne in materijalne deželne zadeve, za ktere je v le dvakrat na teden izhajočem časniku gradiva na kupe; politični del njegov naj se giblje le v tako imenovanem kratkem ogledu po političnem svetu (revue). V pogovoru, ki so ga zarad programa imeli deležniki „Triglava“ z g. Leskovcem, se različne njegove misli niso zedinile z odločnim programom deležnikov, zlasti o političnem in beletrističnem delu ne, in gosp. Leskovec je zopet zapustil Ljubljano.

— (Poberki iz različnih časnikov in brošúr.) — V „Triesterki“ je unidan dopisnik ljubljanski ovaditi hotel društvo čitavničino in sokolovo, da brezpostavno imate te družbi tribarveno (belo-modro-rudečo) zastavo, ter pravi: „man ist zu fragen berechtiget: wo ist das Gesetz, welches die Tricolore anerkennt?“ Na to odgovorimo denuncijantu ob kratkem le to-le: Leta 1836, ko je Njih Veličanstvo presvitli cesar Ferdinand I. nastopil vladarstvo in je bila (kakor je navada pri vsakem nastopu novega vladarja) revizija vélikega c. k. avstrijskega grba, je bil po ukazu c. k. dvorne kancelije dunajske od 31. oktobra 1836 pod števil. 21911 in 28581 véliki grb heraldično popisán. V tem popisu stoji od besede do besede to-le: „Hierauf folgt im silbernen Felde ein gekrönter blauer Adler, auf der Brust einen in zwei Reihen in rother und Silberfarbe zehnmal geschachteten Mond tragend. (Herzogthum Krain).“ Po takem so naše deželne barve: „bela (sreberna), modra (plava), rudeča. Te barve nam je tedaj priznalo Njih Veličanstvo samo l. 1836. — Leta 1848 so nekteri hotli deželi naši te barve po sili podreti; šla je pravda celó do ministerstva notranjih oprav, in to je po sklepu od 23. septembra 1848 potrdilo deželi omenjene barve, glej „Novice“, „Slovenijo“ in vradno „Laib. Zeit.“, v katerih je popisana velika svečanost, ki jo je Ljubljana obhajala onemu potrdilu na čast 8. oktobra 1848. — In zdaj po vsem tem, kar je bilo leta 1836 in 1848 na Najvišem in visokem mestu izrečeno, se drzne „Triest.“ dopisnik še vprašati: „wo ist das Gesetz?“ Ker je dobro delo tudi to, da neumne podučujemo, smo to iz starih aktov vzeli, da „Triest.“ dopisnik in tovarši njegovi vejo, da belo-modro-rudeča barva je postavna barva naši vojvodini, ktera se ponosno razvijati sme pod krlom državne zastave avstrijske. Saj je že v 4. Mojze-sovih bukvah Izraelcem zapovedano bilo, naj se vsak podá pod zastavo svojih očetov.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Francozko-italijanska zaveza od 15. sept., je še zmiraj koló, okoli kterege se sučejo pretresovanja tudi dunajskih časnikov. Ali je ta zaveza bolj protivna Rimu ali Avstrii, se ugibuje na vse strani. Pravega nihče ne vé; to pa je gotovo, da ta zaveza zdaj kakor môra tlači nas, in da vsa Evropa, ko bi trenil, je svojo pozornost od dansko-nemške pravde obrnila v Italijo (Laško), kjer tudi so močne stranke za ono zavezo, pa tudi proti nji. Dolgo so se stvari kuhale, pa zdaj so tako zavrele, da pred ali pozneje mora skipeti. 24. dne t. m. se začne državni zbor v Turinu: v njem se bode marsikaj razjasnilo, kar je zdaj še temno. Vladni francozki časnik „Moniteur“ je razglasil te dni ono glasovito zavezno pismo, ktero obsega sledeče 4 od-delke: 1. Italija se zaveže, da sedanje dežele papeževe ne napade, pa jo tudi z orožjem brani vsacega unanjega napada; 2. Francozka vlada bo počasi, kakor bo pape-

*) Čitavnice imajo prav ta namen, kakor je namen Vaše družbe; čitavnica taka je tisto, kar so „Novice“ že pred mnogimi leti priporočale — bukvarnica in veselišče. Pot, po kateri se doseže dovoljenje, je ta, da nekoliko veljavnih mož osnuje pravila družbine in jih pošlje c. kr. deželni vladi, ki se ob enem prosi dovoljenja. Storite tudi Vi tako. Vred.